

**Ομιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οικουµενικοῦ Πατριάρχου κ. κ.
Βαρθολομαίου κατά τὴν απονοµή εἰς Αὐτόν τοῦ Χρυσοῦ Μεταλλίου τῆς Βουλῆς
τῶν Ἑλλήνων**

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας,
Ἐξοχώτατοι κύριε Πρόεδρε τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων
καί μέλη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου,
Ιερότατε κ. Μητροπολίτη Χαλκίδος κ. Χρυσόστοµε, εκπρόσωπε τοῦ
Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος,
Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες Ὀφφικιάλιοι,
Ἐκλεκτή ὁµήγυρις,

Χριστός Ἀνέστη!

Εὐγνωµόνως ἀποδεχόµεθα τὴν προσγινοµένην πρὸς τό ταπεινόν πρόσωπόν µας
τιµὴν τῆς ἀπονοµῆς τοῦ Χρυσοῦ Μεταλλίου τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων,
διακηρύσσοντες ὅτι ἡ τιµὴ αὐτὴ διαβαίνει ἐπὶ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν τῆς
Κωνσταντινουπόλεως, τὴν ὁποίαν διακονοῦµεν, θεία εὐδοκία καί χάριτι, ὡς
Προκαθήμενος αὐτῆς, ἐπὶ 35 συναπτά ἔτη. Ὅσα θὰ ἀκούσετε ἐν συνεχείᾳ, ἀπηχοῦν
καί ἐκφράζουν τό πνεῦµα τοῦ Οἰκουµενικοῦ Πατριαρχείου, τὴν ἀκλόνητον πιστότητά
του εἰς τὴν Παράδοσιν τῆς Ὁρθοδοξίας καί τὴν ἀνύστακτον μέριµνά του διὰ τὸν
ἄνθρωπον καί τὴν δημιουργίαν.

Θαυµάζοµεν τό ἀρχαῖον Ἑλληνικόν πνεῦµα, τό ὁποῖον ἐδώρισεν εἰς τὴν
ἀνθρωπότητα τὴν ἐλευθερίαν καί τὴν δημοκρατίαν, τὸν «λόγον» ὡς διάλογον, τὴν
ἐπιστήµην, τὴν παιδείαν καί τὸν ἀνθρωπισµόν, τὰς βάσεις δηλαδὴ τοῦ πολιτισµοῦ.
Καί χαίροµεν ὅταν ἀκούωµεν, καί δὴ ἀπὸ ξένους, ὅτι ἡ ἐμφάνισις τοῦ φιλοσοφικοῦ

στοχασμοῦ εἰς τήν Ἀρχαίαν Ἑλλάδα εἶναι διά τόν πολιτισμόν ὅ,τι ἡ Μεγάλη Ἑκρηξις διά τήν γέννησιν τοῦ σύμπαντος. Συγκλονισμόν αἰσθανόμεθα καί ἀπέναντι εἰς τήν χαρακτηρισθεῖσαν ὡς «θαῦμα», σύζευξιν ἑλληνικοῦ καί χριστιανικοῦ πνεύματος. Ὅ,τι ὑψηλότερον καί πολυτιμότερον εἶχεν ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικός πολιτισμός ἐνεσωματώθη εἰς τόν κορμόν τῆς Θεολογίας καί τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἀποτελεῖ βαθεῖαν ἐμπειρίαν καί ἀκλόνητον πεποίθησίν μας, ὅτι ἡ ἀνεκτίμητος παρα-καταθήκη τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ἐνεπλουτίσθη, ἀπέκτησε βαθύτερον κοινωνικόν περιεχόμενον, παγκοσμιό-τητα καί πνοήν αἰωνιότητος ἐντός τοῦ χριστιανικοῦ πνευματικοῦ πλαισίου.

Τό «θαῦμα» τῆς δημιουργικῆς συναντήσεως Ἑλληνισμοῦ καί Χριστιανισμοῦ συνετελέσθη χάρις εἰς τήν δύναμιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τῆς «μητρικῆς γλώσσης τοῦ πνεύματος», τῆς γλώσσης τοῦ Ὁμήρου, τῶν Τραγικῶν καί τῶν Φιλοσόφων, τῆς Καινῆς Διαθήκης, τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ὑμνολογίας. Ἡ γλῶσσα μας, οὐσιαστικῶς φιλοσοφική, στοχαστική καί ποιητική, κατευθύνει τόν νοῦν καί τήν σκέψιν πάντοτε πρός τό βάθος τῶν πραγμάτων, πρός τό οὐσιῶδες καί τό καθολικόν, πρός τήν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία, ὅπως ἔλεγεν ὁ Δημόκριτος, εὐρίσκεται «ἐν βυθῷ».

Δέν εἶναι τυχαῖον, ὅτι ἡ ἑλληνική γλῶσσα καί ἡ Ὁρθόδοξος πίστις ἀνήκουν εἰς τόν πυρῆνα τῆς πνευματικῆς καί πολιτισμικῆς ἰδιοπροσωπίας τοῦ Γένους μας. Ἐάν εἰς τήν ἱστορικήν πορείαν του δέν ἔσβησε ποτέ ὁ λύχνος τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος, τοῦτο ὀφείλεται μεγάλως εἰς τό γεγονός ὅτι Πατέρες καί Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας ἐτοποθέτουν εὐθαρσῶς τόν λύχνον αὐτόν ἐπὶ τήν λυχνίαν. Εἰς περιόδους δυστήνους, ἡ Ἐκκλησία ἵδρυσε σχολεῖα καί Ἀκαδημίας, διέσωσε τήν γλῶσσαν μας εἰς τήν λατρευτικήν της ζωήν, μαρτυροῦσα τήν ἀξίαν τῆς συνοχῆς καί τῆς ἐνότητός της διά τήν ἰδιοπροσωπίαν μας. Ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἐσφράγισεν ἀνεξίτηλα τήν διαδρομήν τοῦ Γένους, καλεῖται καί σήμερα νά λειτουργῇ ὡς θετική πρόκλησις ἐν Χριστῷ ζωῆς καί ἐλευθερίας, διά τῆς Ὁρθοδοξίας τῆς πίστεως, τῆς δοξολογικῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ καί τῆς ὀρθῆς ἀντιλήψεως περί τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ εἰκὼν, τήν ὁποίαν ἔχομεν διά τόν ἄνθρωπον, διά τήν προέλευσιν καί τόν προορισμόν του, διά τήν θέσιν του εἰς τόν κόσμον, διά τό νόημα τῆς ζωῆς του, διά τήν

ἐλευθερίαν καί τήν εὐδαιμονίαν του, καθορίζει τήν στάσιν μας ἀπέναντί του. Ἐάν βλέπωμεν τόν ἄνθρωπον ὡς «μηχανήν», ὡς *homme machine* ἢ ὡς ἀπλῆν βιολογικήν ὄντοτητα, τότε λίαν εὐχερῶς τόν μετατρέπομεν εἰς ἀντικείμενον ἢ τόν ὑποτιμῶμεν. Ἐάν τόν προσεγγίζωμεν ὡς «πρόσωπον» μέ ἀπόλυτον καί ἀναφαίρετον ἀξιοπρέπειαν, τότε ἡ συμπεριφορά μας καθίσταται ὅλως διαφορετική.

Ἡ ἀνθρωπίνη ἀξία καί ὁ ἀπόλυτος σεβασμός της δέν εἶναι δυνατόν νά θεμελιωθοῦν ἐπὶ μιᾷ νατουραλιστικῆς θεωρήσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἐχομεν ἀνάγκην πνευματικοῦ προσανατολισμοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐμπλουτίζει ὑπαρξιακῶς καί τρέφει τό ἠθικόν μας αἰσθητήριον. Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ὁ λεγόμενος «ἠθικός ἀνθρωπισμός» τοποθετεῖ τόν ἄνθρωπον εἰς τήν κορυφήν τῆς ἱεραρχίας τῶν ἀξιῶν. Ὅμως, ἡ πείρα τῶν αἰώνων δεικνύει ὅτι καί τά ἀνθρωπιστικά ἰδεώδη ἀπαιτοῦν πνευματικόν θεμέλιον καί στήριγμα, πέραν τοῦ «ἀπλῶς ἀνθρωπίνου». Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, πιστεύομεν, ὅτι διὰ τήν προστασίαν τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας, δέν εἶναι ἀρκετός ὁ προσανατολισμός «γενικῶς» εἰς τόν «ἄνθρωπον». Τό Προοίμιον τοῦ Συντάγματος τῆς Ἑλλάδος «Εἰς τό ὄνομα τῆς ἀγίας καί ὁμοουσίου καί ἀδιαιρέτου Τριάδος» εἰς αὐτήν τήν ἀλήθειαν παραπέμπει.

Ἡ ὑποτίμησις τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν δέν προωθεῖ οὔτε τόν σεβασμόν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καί τῶν θεμελιωδῶν δικαιωμάτων του, οὔτε τήν προστασίαν τῆς φύσεως, οὔτε τόν ἀγῶνα διὰ τήν ἐλευθερίαν καί τήν κοινωνικήν δικαιοσύνην. Ἀντιθέτως, ἡ πίστις εἰς τόν Θεόν τῆς ἀγάπης καί τῆς εἰρήνης ἀποτελεῖ πηγὴν ἐμπνεύσεως, ὁξύνει τό αἰσθητήριόν μας διὰ τό δέον καί τό πρακτέον καί ἐνισχύει τήν ἀνθρωπίνην προσπάθειαν, ἀκόμη καί ὅταν αὐτὴ εὐρίσκεται ἐνώπιον δυσεπιλύτων προβλημάτων καί ἀνυπερ-βλήτων ἐμποδίων.

Αὐτὴ ὑπῆρξε καί παραμένει ἡ πηγὴ μαρτυρίας καί ἡ ταυτότης τῆς ἀποστολῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ὡς πνευματικοῦ θεσμοῦ, συμφώνως καί πρὸς τό σοφῶς λεχθέν: «Τό γεγονός ὅτι τό πολίτευμα ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλιπ. γ', 20), δέν ἀναιρεῖ, ἀλλὰ ἐνδυναμώνει τήν μαρτυρίαν ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ». Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἠγωνίσθη καί ἀγωνίζεται κατὰ τῆς φαλκιδεύσεως τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου εἰς τὰς ποικίλας ὁψεις της, στιγματίζει τόν ρατσισμόν, τὰς διακρίσεις καί

τάς συγχρόνους μορφάς δουλείας, ἀνθίσταται εἰς τάς δυνάμεις καί τάς τάσεις, αἱ ὁποῖαι ὑποσκάπτουν τήν κοινωνικήν συνοχήν καί τήν εἰρήνην καί καταστρέφουν τήν δημιουργίαν τοῦ Θεοῦ, προάγει τόν διάλογον μέ τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον, μέ τάς ἄλλας θρησκείας καί μέ τόν σύγχρονον πολιτισμόν. Ἡ ἔνστασις ὅτι αὐτή ἡ παρέμβασις ἐμπλέκει τήν Ἐκκλησίαν εἰς τήν ἀμφισημίαν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ὅτι ἡ χριστιανική μαρτυρία μετατρέπεται εἰς πολιτικήν πράξιν, στερεῖται θεολογικῆς βάσεως καί εἶναι ἔνδειξις ἐξασθενήσεως τοῦ αἰσθητηρίου διά τήν σημασίαν τῶν ἱστορικῶν ἐξελίξεων, αἱ ὁποῖαι ἐγγίζουσιν τόν ἄνθρωπον εἰς τό βάθος τῆς υπάρξεώς του. Δέν ὑπάρχει «τέλος τῆς ἱστορίας», τέλος τῆς ἀνάγκης καί τῆς εὐθύνης διαχειρίσεως τῶν ἀπροβλέπτων κατά τήν ἔκτασιν των, ἀλλά βεβαίων ἐξελίξεων, πολώσεων καί ἀνακατατάξεων. Σαφεστάτη εἶναι ἐπ’ αὐτοῦ ἡ διακήρυξις τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη, 2016). «Ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξε πάντοτε διακριτός καί θά παραμείνῃ εἰς τό διηνεκές μία ὀφειλετική παρέμβασις ὑπέρ τοῦ ἀνθρώπου».

Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον εἶναι ἡ πρώτη Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἀνέδειξεν, ἀκριβῶς ὡς ἔκφρασιν τῆς πνευματικῆς ταυτότητος καί μαρτυρίας της, τό οἰκοφιλικόν μήνυμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, κατενόησε καί προέβαλε τήν ἐκκλησιαστικήν ζωήν ὡς «ἐφηρμοσμένην οἰκολογίαν». Τό ἐνδιαφέρον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας διά τό φυσικόν περιβάλλον δέν ὑπῆρξεν ἀπλῶς μία περιστασιακή ἀντίδρασις εἰς τήν σοβοῦσαν οἰκολογικήν κρίσιν. Αὐτή ἦτο μόνον ἡ ἀφορμή, ὄχι ἡ αἰτία, διά νά ἀναπτύξῃ ἐπικαίρως τάς οἰκοφιλικάς της παραδόσεις. Αἱ προσπάθειαι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου συνέβαλον εἰς τήν ἔνταξιν τῆς οἰκολογικῆς θεματικῆς εἰς τοὺς διαχριστιανικούς καί διαθρησκευτικούς διαλόγους καί ἀπετέλεσαν ἑναυσμα διά τήν Θεολογίαν νά μελετήσῃ τάς πνευματικάς, θρησκευτικάς καί ἠθικάς ρίζας καί διαστάσεις τοῦ περιβαλλοντικοῦ ζητήματος.

Ἐξ ἀρχῆς, προσηγγίσαμεν τήν οἰκολογικήν κρίσιν ὡς κοινωνικόν πρόβλημα καί ἀνεδείξαμεν τήν ἀλληλουχίαν περιβαλλοντικῶν, κοινωνικῶν καί οἰκονομικῶν θεμάτων. Ἐτονίσσαμεν ὅτι τό κυρίαρχον πρότυπον οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἀνήκει εἰς τά κύρια αἷτια τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως. Ἐπαναλαμβάνομεν καί ἐνώπιόν σας,

Ἐξοχώτατοι καί ἀγαπητοί, αὐτό τό ὁποῖον λέγομεν συχνάκις: Ἡ οἰκονομική δραστηριότης, ἡ ὁποία δέν σέβεται τόν οἶκον τῆς ζωῆς, τό φυσικόν περιβάλλον, δέν εἶναι «οἰκονομία», ἀλλά «οἰκο-ἀνομία». Δέν ἔχομεν μέλλον χωρίς τήν ὀλικήν στροφήν πρὸς μίαν «οἰκολογικήν οἰκονομίαν». Ἡ οἰκονομική ζωή καί οἱ κοινωνικοὶ ἀγῶνες ὀφείλουν νά ὑπηρετοῦν τόν ἄνθρωπον καί τά ζωτικάς ἀνάγκας του καί τήν ἀκεραιότητα τῆς δημιουργίας, στόχους, οἱ ὅποιοι δύνανται νά ἐπιτευχθοῦν μόνον εἰς περιβάλλον εἰρήνης καί σεβασμοῦ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου.

Ποτέ εἰς τήν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος ἡ εἰρήνη δέν ὑπῆρξεν αὐτονόητος κατάστασις, ἀλλά ἦτο πάντοτε κατάκτησις, ἀποτέλεσμα ἐμπνευσμένων πρωτοβουλιῶν, γενναιότητος καί αὐτοθυσίας, ἀπορρίψεως τῆς βίας ὡς μέσου λύσεως διαφορῶν, διαρκῆς ἀγῶν διὰ τήν δικαιοσύνην καί τήν προστασίαν τῆς ιερότητος τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτῆς, ἀσκεῖται σήμερα κριτική εἰς τάς θρησκείας, ἐπειδή, ἀντὶ νά λειτουργοῦν ὡς δυνάμεις εἰρηνοποιΐας, τροφοδοτοῦν συχνάκις τόν φανατισμόν καί τήν βίαν «ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ». Ἡμεῖς προσωπικῶς, ἐν ἀκλονήτῳ πεποιθήσει ὅτι ἡ εἰρήνη τῶν λαῶν καί τῶν πολιτισμῶν εἶναι ἀνέφικτος ἄνευ τῆς εἰρήνης μεταξύ τῶν θρησκειῶν καί τῆς εὐρυτέρας συμβολῆς των εἰς τόν παγκόσμιον ἀγῶνα διὰ τήν εἰρήνην, ἐπαινοῦμεν καί στηρίζομεν πᾶσαν εἰλικρινῆ εἰρηνευτικὴν πρωτοβουλίαν, ἀγωνιζόμεθα δέ ἀδιαλείπτως διὰ τήν διαθρησκευτικὴν συνεργασίαν καί τήν ἀνάδειξιν καί τήν ἄσκησιν τοῦ εἰρηνοποιητικοῦ ρόλου τῶν θρησκειῶν. Θεωροῦμεν τόν φονταμενταλισμόν ἑκπτώσιν τοῦ θρησκευτικοῦ βιώματος καί οὐδόλως ἐν συμφυῆς μέ τήν πίστιν φαινόμενον. Ἡ γνησία πίστις εἶναι ὁ αὐστηρότερος κριτὴς τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ καί τῆς μισαλλοδοξίας.

Τό περί Εἰρήνης κήρυγμα τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας δέν εἶναι οὐτοπικόν καί ρητορικόν. Γνωρίζομεν καλῶς ὅτι ὁ δημόσιος λόγος κυριαρχεῖται διεθνῶς ὑπὸ θεωρήσεων γεωπολιτικῶν καί γεωοικονομικῶν, ὑπὸ ἀναλύσεων τοῦ λεγομένου «συσχετισμοῦ τῶν δυνάμεων», ὑπὸ προσεγγίσεων, ὅπως ἀποκαλοῦνται, πραγματιστικῶν. Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ σύγχρονος ἐκδοχὴ τῆς λεγομένης Realpolitik ἔχει κατισχύσει πλήρως τοῦ Διεθνοῦς Δικαίου καί αὐτοῦ τούτου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ὁ ὁποῖος διέπεται ὑπὸ τῆς γενικῆς ἀρχῆς

τῆς εἰρηνικῆς ἐπιλύσεως τῶν διαφορῶν. Ὁ περὶ Εἰρήνης Ὁρθόδοξος λόγος ὑπερβαίνει προδήλως τὴν Ἱστορίαν ὡς λόγος σωτηριολογικός, ἀλλὰ ἡ Ἱστορία ἐκβάλλει ἐκ τῶν σπλάχνων καὶ τῶν πληγῶν τῆς διδάγματα εὐγλωττα καὶ ἐναργῆ.

Ἡ ἀνθρωπότης ἔχει ἀνάγκην μιᾶς σταθερᾶς συναι-νέσεως ἐπὶ ἐνός κορμοῦ κοινῶν θεμελιωδῶν ἀξιῶν, ἡ ὁποία θὰ λειτουργῇ, παρὰ τὰς πολιτικές, κοινωνικάς, θρησκευτικές καὶ πολιτισμικάς διαφοροποιήσεις καὶ ἐντάσεις, ὡς βάσις διὰ τὴν συμβίωσιν καὶ τὴν σύμπραξιν τῶν ἀνθρώπων διὰ τὸ κοινόν καλόν.

Αὐτός ὁ κορμός παγκοσμίων ἀξιῶν ἔχει ἀποτυπωθῇ, ὡς «τό κοινὸ ἰδανικόν, στὸ ὁποῖο πρέπει νὰ κατατείνουν ὅλοι οἱ λαοὶ καὶ ὅλα τὰ ἔθνη», εἰς τὰ τριάκοντα ἄρθρα τῆς Οἰκουμενικῆς Διακηρύξεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου (10 Δεκεμβρίου 1948), τοῦ «πιθανῶς γνωστοτέρου νομικοῦ κειμένου εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον», τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν ἀπάντησιν τῆς παγκοσμίου κοινότητος εἰς τὴν μεγαλυτέραν ἀνθρωπιστικὴν καταστροφὴν εἰς τὴν ἱστορίαν.

Δυστυχῶς, σήμερα, ἠθελημέναι παρανοήσεις, ὁ χαρα-κτηρισμός τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ὡς τοῦ «δουρείου ἵππου τῆς Δύσεως» μέ στόχον τὴν πολιτισμικὴν ἐπικράτησιν, ἐνστάσεις ἐκ μέρους τῶν θρησκευτῶν περὶ διαβρώσεως τῶν κοινοτικῶν παραδόσεών των διὰ μέσου τοῦ δυτικοῦ ἀτομοκεντρισμοῦ, ἡ μετανεωτερικὴ ἀπόρριψις τῆς λεγομένης «τυραννίας τοῦ γενικοῦ», ὁδηγοῦν εἰς ἡχηράς ἀμφισβητήσεις τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν ὡς «οἰκουμενικοῦ ἀνθρωπιστικοῦ κριτηρίου».

Ἡ πορεία τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται κατὰ βάθος ἀπὸ τὴν στάσιν τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν θρησκευτῶν ἀπέναντί των. Δυτικαὶ Ἐκκλησίαι καὶ Ὁμολογίαι εὐρίσκοντο ἐπὶ μακρόν εἰς ὀξεῖαν ἀντιπαράθεσιν μέ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου. Μόνον μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον ἤλλαξεν ἡ στάσις των. Εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν δέν ὑπάρχει ἐνιαία ἀξιολόγησις τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Μία σχετικὴ συμφωνία συναντᾶται κυρίως εἰς τὴν θετικὴν προσέγγισιν τῶν κοινωνικῶν δικαιωμάτων. Εἶναι βέβαιον ὅτι μία συνολικῶς ἀπορριπτικὴ στάσις ἀπέναντι εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ θεώρησις των ὡς ἀμέσου ἀπειλῆς διὰ

τήν ταυτότητα τῆς Ὁρθοδοξίας, πηγάζουν ἀπό τήν παρανόησιν τόσον τῶν δικαιωμάτων, ὅσον καί τοῦ Ὁρθοδόξου ἡθους. Ἡ θρησκευτική ἐλευθερία κατέχει ἄλλωστε προέχουσαν θέσιν εἰς τόν κατάλογον τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καί ὁ σεβασμός της εἶναι βασικόν κριτήριον διὰ τόν χαρακτηρισμόν ἑνός κράτους ὡς κράτους δικαίου. Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον καί τόν διαθρησκευτικόν διάλογον περί τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἀπελευθερώνει τάς θρησκείας ἀπό τήν ἐσωστρέφειαν καί δίδει τήν εὐκαιρίαν ἀναδείξεως τῆς σημασίας τῆς πνευματικῆς διαστάσεως διὰ μίαν βαθυτέραν κατανόησιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν.

Ἐπιθυμοῦμεν ἐπίσης νά σημειώσωμεν ὅτι ἡ ὑποχώρησις τοῦ θρησκευτικοῦ προσανατολισμοῦ τῆς ζωῆς, ὅχι μόνον δέν προωθεῖ τοὺς στόχους τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά ἐπηρεάζει ἀρνητικῶς τόν σεβασμόν των. Μαζί μέ τήν λήθην τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν ἐξασθενεῖ καί ἡ αἴσθησις διὰ τό ἀπαραβίαστον τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας, τά δέ ἀνθρώπινα πράγματα κινδυνεύουν νά μετατραποῦν εἰς συνονθύλευμα ἀλληλοσυγκρουομένων καί ἀλληλοαναι-ρουμένων ἰδιαιτεροτήτων, εἰς «ἓνα πόλεμον πάντων ἐναντίον πάντων». Μεταφέρομεν καί ἐνώπιόν σας, ἐκλεκτὴ ὁμήγουρις, τήν ἀγωνίαν ἑνός συγχρόνου σπουδαίου στοχαστοῦ καί πολιτικοῦ: «Γνωρίζουμε, τελικά, ἂν τό κοινωνικό κράτος θά ἐπιβιώσει μετὰ τήν ἀπαξίωση τῆς ἀγάπης πρὸς τόν πλησίον; Δέν θά ἐξαφανιζόταν ἡ ἀλληλεγγύη πρὸς τόν πλησίον, ἂν αὐτός εἶναι ἀπλῶς καί μόνον ὁ ξένος, ὁ ἄλλος, ὁ ἀνταγωνιστής ἢ ἀκόμη καί ὁ ἐχθρός; ...Θά ὑπάρχουν δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, σέ μία ἐποχή, κατὰ τήν ὁποία ἡ ἀνθρωπότητα καί ὁ Δημιουργός της ἐξαφανίζονται ἀπό τό προσκίνητο μέσα σέ μία σύγκρουση πολιτισμῶν;»

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων,

Ἐκφράζομεν τάς θερμὰς εὐχαριστίας ἡμῶν προσωπικῶς καί τῶν μελῶν τῆς τιμίας Συνοδείας μας διὰ τήν τιμητικὴν πρόσκλησιν, τήν ἐγκάρδιον ὑποδοχὴν εἰς τό Παλλάδιον τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ καί τήν ἀπονομήν τοῦ Χρυσοῦ Μεταλλίου τῆς

Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, τοῦ ἀνωτάτου θεσμοῦ τῆς Δημοκρατίας, τοῦ ὁποίου επαξίως προεδρεύετε. Πολλοὺς συναδέλφους Σας ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ὑποδεχθῇ εἰς τό σεπτόν Κέντρον τῆς μαρτυρικῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, εἰς τό Φανάριον. Εἶναι δι' ἡμᾶς πηγὴ ἰδιαιτέρας χαρᾶς καὶ πολύτιμον δῶρον τό γεγονός ὅτι ἔχομεν διὰ μίαν ἀκόμη φοράν τήν εὐκαιρίαν συναντήσεως πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Δεχθεῖτε ἐπίσης τήν εὐγνωμοσύνην μας διὰ τήν εὐγενῆ διαβεβαίωσιν περί τῆς ἀμερίστου στηρίξεως τῶν πρωτοβουλιῶν καὶ τῶν δράσεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἐνώπιον τῶν ὑψηλῶν ἐκπροσώπων τῶν Θεσμῶν, τολμῶμεν νά εἴπωμεν ὅτι ἡ δημοκρατικὴ κοινωνία ζῇ ἐπὶ τῇ βάσει ἀρχῶν, τὰς ὁποίας δέν ἔχει δημιουργήσει ἡ ἰδία. Εἰς αὐτάς ἀνήκουν αἱ πνευματικαὶ ἀξίαι, αἱ ὁποῖαι ὑπενθυμίζουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι μόνον «πολίτης τοῦ κόσμου». Ὅφείλομεν νά συνειδητοποιήσωμεν ὀριστικῶς ὅτι δέν ὑπάρχει ἀληθὴς πρόοδος ἄνευ σεβασμοῦ αὐτῶν τῶν ἀξιῶν. Ἡ ἄποψις ὅτι ἡ ἄνοδος τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου, ἡ ἐπιστημονικὴ γνῶσις καὶ ὁ ἐκδημοκρατισμός τῶν κοινωνιῶν θά περιθωριοποιήσουν τὰς πνευματικὰς ἀναζητήσεις, ὑποτιμᾷ τό ὑπαρξιακόν βάθος καὶ τὴν σοβαρότητα των.

Περαίνοντες τόν λόγον, ἐπιθυμοῦμεν νά σημειώσωμεν ὅτι τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ὑπῆρξε καὶ παραμένει λάβαρον τῆς παγκοσμιότητος τῆς πίστεως, τοῦ ἡθους καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας, ζωτικόν σημεῖον ἀναφορᾶς διὰ τό Γένος μας καὶ σύμβολον τῶν περιπετειῶν καὶ τῶν ἐλπίδων του. Ἐμψυχώνει τὴν Ρωμοσύνην, στηρίζει τὴν ὁμογενειακὴν παιδείαν, μεριμνᾷ ἀόκνως διὰ τὴν διάσωσιν τῆς πατρῴας κληρονομίας εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην, διαποιμαίνει στοργικῶς τὰ ἀνά τὴν ὑφήλιον τέκνα του καὶ φροντίζει ἐπιμελῶς διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς Ὁρθοδόξου ταυτότητός των καὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἀγωνίζεται διὰ τὴν διαφύλαξιν τῆς πανορθοδόξου ἐνότητος, ἡ ὁποία δοκιμάζεται ἐντόνως ἀπὸ ὅσους ἀμφισβητοῦν τὴν μακραίωνα δομὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν λειτουργίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἐν ὀνόματι κοσμικῶν σκοπιμοτήτων. Ἄν καὶ δέν ἀσχολεῖται μέ τὴν πολιτικὴν ἐν τῇ στενωτέρᾳ ἐννοίᾳ τοῦ ὅρου το Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ἡ πνευματικὴ του μαρτυρία ἐγγίζει καὶ τόν χῶρον τῶν πολιτικῶν πραγμάτων καὶ τῶν

μεγάλων προκλήσεων ή αντιμετώπισις τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖ κοινήν ὑπευθυνότητα, κοινήν κινητοποίησιν, κοινήν στοχοθεσίαν, σύμπραξιν καί ἀλληλεγγύην.

Προσωπικῶς θεωροῦμεν ὅτι ὁ ὅρος ἀλληλεγγύη ἐκφράζει τήν ὁδόν, τόν τρόπον καί τόν στόχον τῆς πορείας πρὸς ἓν βιώσιμον μέλλον. Ἡ ἀλληλεγγύη παραπέμπει ἀφ' ἑνὸς εἰς τήν ἱστορίαν τῶν ἀγώνων διὰ τήν ἐλευθερίαν καί τήν ἰσότητα καί ἐμπεριέχει τό κοινωνικόν περιεχόμενον καί τήν πολιτικὴν αἰχμήν τοῦ ὅρου ἀδελφосύνῃ, ἀφ' ἑτέρου δέ προβάλλει τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου ὡς συγκεκριμένοποίησιν τῆς ιδέας τῆς δικαιοσύνης. Αναφέρεται ἐπίσης εἰς τήν ἀπροϋπόθετον συμπαράστασιν πρὸς τόν συνάνθρωπον, ἀνεξαρτήτως κοινωνικῆς καί πολιτισμικῆς ταυτότητος, ἐν τῇ ἐννοίᾳ καί τῆς ἐτυμολογίας τῆς λέξεως εἰς τήν ἐλληνικὴν γλῶσσαν, τοῦ νά εὕρισκώμεθα δηλαδή ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου, ἐγγύς ἀλλήλων, ἀλληλεγγύη. Ἡ ἀλληλεγγύη εἶναι ἡ ἔλλογος καί πλήρης ἐνσυναισθήσεως ἀνθρωπιά, διασώζει δέ τὰ χαρακτηριστικά τῆς «ἀρετῆς», ἐν τῇ ἀρχηγόνῳ σημασίᾳ τοῦ ὅρου, ὡς ἀνδρείας καί ἀριστείας, ὡς ἐπιμονῆς καί ἐμμονῆς εἰς τήν ἐπιτέλεσιν τοῦ ἀγαθοῦ καί ὡς κοινῆς θυσιαστικῆς διακονίας τῆς Ἀληθείας, ἡ ὁποία εἶναι πνευματικὴ ρίζα τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας.

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τήν προσοχήν σας.